

עושיין פסין פרק שני עירובין

כט א מיי פ"ח מהל' שבת ה' ה שיע' א"ח סי' שט"ז ע"פ יא: ב ג מיי פ"ח מהל' שבת ה' ה טו סמג ע"פ דרש"י א"ח סי' שט"ז ע"פ יא: כ"י שט"ז ע"פ יא:

רבינו חננאל (המשך)

שתק הא אמר רב אסי האי מחיצה אדרכלין לאו שמיא מחיצה. פי' כי אינה עשויה מחיצה לשרה אלא (ג) לשטע החיות. מהקנה קנה פחות מג' כמו מחיצת אדרכלין היא דעבדא לצניעותא בעלמא ואינה מחיצה שמתרת לטלטל בתוכה בשבת, כמו מחיצה של שירות להולכי דרכים. ובא רב הונא בריה דר' יהושע נמי וסייעה לרבא ואמר מחיצה זו אינה עשויה לנחת. פי' להיות קבועה לעולם כבניין אלא פראי הוא. ואמר רב הונא כל מחיצה שמתרת לטלטל בתוכה בשבת (ג) כמו מחיצה שאינה עשויה לנחת אינה מחיצה. ועוד רבא רבא בר אבא מרבא למחזא ערסאח ערסאח, פי' מחיצת חזקתא שרירא דקביען וקיימא ועשויות לנחת. פי' ערסאח שכונות שונות. וכיון שהסכימו כולם כרבא, וכי מה שעשה רבא הונא שלא כהוגן, הוה קרי עליהו חכמים המה להרע וגו'. פי' בריא תורי באר דמחזא ואו' כי היא רסן העיר הגדולה. וכבר ראינו פי' לרבותינו הגאונים ודלותי זה, אבל אנו כתבנו הפי' שהיא קבלה ביריג. מתני' א"ר אליעזר שמעתי מר' אליעזר שאפילו בית כור, שחייב קבלה ביריג. מתני' דהניא תניא אומר מר' סאה כאסרטיא של מלך, שנה בית כור שהוא ל' טאן א"ר חנין ושינה מקרא אחד דרשו. ויהי ישעיהו לא יצא חצר התיכונה. כתיב עיר וקרי' חצר מיכן לחצר של חצרות כעירות של בינוניות, ובהא פליגי תנא דירין סבר עירות בינוניות ל' סאה וחגיגה סבר מ' סאה. ישעיהו מאי בעי ה'הם. אמר רבא בר בר חנה א"ר יוחנן שחלה חזקיהו ובא ושיעורו והושיב ישיבה על פתחו. מיכן לת"ח שחלה שמושיבין ישיבה על פתחו. ולא מילתא היא דילמא מיגרי שטן. פסיקא וכן שמעתי ממנו אמש חצר ששבת אחד ממנו ולא עירב ביתו אסור להכניס ולהוציא לו, והתנן אסור לו ולהן.

א' ג' יבנו הוא להפוך גמ' דילן דחדשה הוא ששנה ולבסוף הוקפס וישנה ושוקפה ולבסוף ישנה וי'ע. (ג) נחלה דטמן ז"ל אלא לנעשיתא וי'ע תיבות אלו נחשב החיות ז"ל לקמן ג' פירא דפי תורי, ועי' צנחן ע"פ פירא.

ג' נחלה דילן שאינה כמו מחיצה שעשויה לנחת.

מערב לבוילה מחווא ערסייתא. פי' רש"י לא התיר לערב כולה יחד אע"ג שהיתה עיר קטנה ומנן לקמן (ו) עיר של יחיד מערבין את כולה וקשיא דכפ' כילד מערבין (לקמן דף טו). אמרינן דשל רבים הוא דקאמר רבה בר אבא מערב לכולה מחווא ערסייתא דכל חד וחד הוא שור לחצירה ועיר של יחיד לא צעי שור אס' לא שהיתה של רבים קודם אלא ודאי של רבים היתה (ו) ולעיל (ו). נמי משמע שהיתה של רבים גבי אבולי דמחזא דלמנר אילמלא דלתומי' נעולות צלילה היו חייב עליה משום רה"ר משמע דהיו שם ס' רבוא מ"מ אי לאו משום פירי דפי תורי היו יכולין לערב כל העיר יחד והו' משירי' ג' דירין לר' יהודה או שלש חצירות לר' שמעון: **דבי תורי**. פירש הקונטרס דמחזא עיר שאין לה חומה ועשו מחילה צראשי מצואות לכל ד' לשמור גרעיין ולא חשיב מחילה להטורף המצואות ולעשות כל העיר כאחת לפי שהדיקף לא נעשה בעצור ומשמע שר"ל שהוקף קודם יסוד העיר דאם הוקף אחרי כן אז נעשה גם בעצור העיר והו' מחילה מעלייתא וקשיא דלישנא משמע שאם נסתלקה משם הפירא דהו' מחילה מעלייתא ולפי' הקונט' אף אס' לא היה הפירא לא היה נותר כיון דהוקף ולבסוף יצא עוד מה שפי' צקונטרס דמחזא לית לה חומה לא נהירא דלמנר לעיל אבולא דמחזא אילמלא דלתומה' נעולות צלילה ונראה דמוקפת חומה היתה אחר שנתייבשה והיו יכולין לערב יחד אי לאו פירא דפי תורי שהיתה צין ערסא לערסא לזוף המצוי והיתה ימירה מצית סאחיס ועמוקה י' ולא היו יכולים לערב מערסא לערסא לפי שלא היו יכולין לטלטל מזה לזה דהפירא היו קרפף יותר מצית סאחיס ולא דמי לברא דפירי דלעיל דראזין למאכל אדם ואע"ג דיש להו מחילות אינם מועילים כלום דמחילות העשויות לנחת הם ורש"י פי' ככילד מערבין (לקמן דף טו). משום פירא שמפסיק ואין יכולין להלך משכונה והיו כחרץ שצין צ' חצירות ואמרין לקמן (דף טו): שמעדיין שמים ואין מערבין אתם והכא (ו) [לא משמע שפירא אלא] משום דהו' מחילה עשויה לנחת: **והתנן ביתו אסור לו ואהם**. וליכא למימר דמתנימין דמנכטל צהדיא רשות ציתו דאס' כן מאי לא מאכתי לי חצר אי נמי משמע ליה דמתנימין איירי אפילו צתם:

להלך משכונה והיו כחרץ שצין צ' חצירות ואמרין לקמן (דף טו): שמעדיין שמים ואין מערבין אתם והכא (ו) [לא משמע שפירא אלא] משום דהו' מחילה עשויה לנחת: **והתנן ביתו אסור לו ואהם**. וליכא למימר דמתנימין דמנכטל צהדיא רשות ציתו דאס' כן מאי לא מאכתי לי חצר אי נמי משמע ליה דמתנימין איירי אפילו צתם: ולא

הלך משכונה והיו כחרץ שצין צ' חצירות ואמרין לקמן (דף טו): שמעדיין שמים ואין מערבין אתם והכא (ו) [לא משמע שפירא אלא] משום דהו' מחילה עשויה לנחת: **והתנן ביתו אסור לו ואהם**. וליכא למימר דמתנימין דמנכטל צהדיא רשות ציתו דאס' כן מאי לא מאכתי לי חצר אי נמי משמע ליה דמתנימין איירי אפילו צתם: ולא

הלך משכונה והיו כחרץ שצין צ' חצירות ואמרין לקמן (דף טו): שמעדיין שמים ואין מערבין אתם והכא (ו) [לא משמע שפירא אלא] משום דהו' מחילה עשויה לנחת: **והתנן ביתו אסור לו ואהם**. וליכא למימר דמתנימין דמנכטל צהדיא רשות ציתו דאס' כן מאי לא מאכתי לי חצר אי נמי משמע ליה דמתנימין איירי אפילו צתם: ולא

שלפניהו אול רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע נקטיניהו מבתריה למחר איתבייה רבינא לרבא * עיר חדשה מודדין לה מיישיבתה וישנה מחומתה איזו היא חדשה ואיזו היא ישנה ולבסוף הוקפה והאי נמי כהוקפה ולבסוף ישיבה דמי א"ל רב פפא לרבא והאמר רב אסי * מחיצות אדרכלין לא שמה מחיצה אלא מחיצה דלצניעותא עבדא לה לא הו' מחיצה ה"נ כיון דלצניעותא עבדא לא הו' מחיצה (ו) ואמר רב הונא בריה דרב יהושע לרבא והאמר רב הונא * מחיצה העשויה לנחת לא שמה מחיצה דהא (ו) רבה בר אבא מערב לה לבולה מחווא ערסייתא ערסייתא משום * פירא דפי תורי והא פירא דפי תורי כמחיצה העשויה לנחת דמיא קרי עליהו ריש גלותא * חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו: א"ר אלעאי שמעתי מר"א ואפי' בית כור: מתנימין דלא כחגניה דתניא חגניה אומר ואפילו היא ארבעים סאה כאסרטיא של מלך א"ר יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו שנאמר * ויהי ישעיהו לא יצא (אל) חצר התיכונה כתיב העיר וקרינן חצר מכאן לאיסמטיא של מלך שהיו כעירות בינוניות במאי קמיפלגי מר סבר עירות וישעיהו מאי בעי התם אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מלמד שחלה חזקיהו והלך ישעיהו והושיב ישיבה על פתחו מכאן לת"ח שחלה שמושיבין ישיבה על פתחו ולא מילתא היא דילמא אתי לאיגרוי ביה שטן: וכן שמעתי הימנו אנשי חצר ששכח אחד ולא עירב ביתו אסור: (ו) והתנן ביתו אסור להוציא ולהכניס לו ולהן אמר רב הונא בריה דרב יהושע אמר רב ששת לא קשיא הא

ועשו מחילות לראשי המצואות לכל ד' שחון לעיר להשתמר הגרעיין ולא חשיב ליה מחילה לזרף את המצואות ולעשות העיר אחת ואע"פ שמחילה של קיימא היתה: פירא שוחה כמו פירא דכורי צתם' תענית

(דף טו). והן מחילה דרבא הונא כעשויה לנחת דמיא שאינה נעשית לדירה תמיד לנחת ולצד צה: להרע. לאסור. וצתשבות הגאונים מלמדיה בשלשן אחר וישר צעניי מהו ההוא צוסמנא קרפף יתור מצית סאחיס שלא הוקף לדירה הוה ואצוורנקא כמין אכסדרה או קובה צצונין המלכיס' צתוך פרדס שלהן ועומד צאמנע פרדס ולא הוצרך ריש גלותא אלא לטלטל מפתח צוסמנא שהיה אצל הצית עד האצוורנקא ועבד רב הונא צר חנינא כמין שגיל מן הפתח עד האצוורנקא גדר מכאן וגדר מכאן צקנה קנה פחות מג' להפסיק צין הדרך לצוסמנא ויטלטל צואות צגיל ורצא כי שלפניהו לאסור אלא להקל עליו דס"ל דשרי לטלטולי צכולה צוסמנא דכיון דצנה ליה אצוורנקא צוסמנא שיה לכולה צוסמנא חצר לאצוורנקא והיו מוקף לדירה ואמו תלמידי דרבא רב פפא ורב הונא צריה דרב יהושע נקטיניהו דלא ליהדר צר הונא צר חנינא וליתקניניהו והיה צעמא לא אצוורנקא ולא דלא שפיר עבד דשלפניהו ולמחר אצוורנקא דלמנר למחר איתבייה צרינא לערבא עיר חדשה כו' והאי צוסמנא נמי כהוקף ולבסוף יצא דמי שקודם נטיעתו מקיפין אותו ולאחר שגדל האילן עשו האצוורנקא צביצ הלכך שפיר עבד רב הונא צר חנינא ורב פפא אצוניה ממציתא אדרכלין דהא מחילה דאצוורנקא נמי לנעיות עבדא וכן לנחת להשתמש להניח צה תליתומיהן ולצושיהן שפוטטים שם ושאר כלי תשמיש קרי עליהו על רב פפא ורב הונא צריה דרב יהושע שלא נזכרו אצמול וסחרו תיקונו של רב הונא צר חנינא ועכשיו נעשו חכמים לאסור עליו * ולהיטיב לא ידעו אצמול וכן עיקר: כאסרטיא של מלכיס. רחצה שאחורי פלטיין ושם היו מטיילים תמיד אלמא איכא דירה צצתי: ושניין. ר' אלעאי ומנניה: הסייגה. אחרי פלטיין של חזקיהו דאי חצר שלפני צתים הואי החיצונה הוה קרי לה ואע"ג דגדולה היא כעיר קרי לה חצר ולא הוקפה לדירה: מאי צעי ססס. צרחצה שאחורי פלטיין שאינה לדרך יציאה: והושע ישיב. של תלמידים לעסוק צתורה על פתחו שלא יחא רשות למללך המות וליכנס שם: שטן. מללך המות דפי חו' (דמינא צצדי הדדי מיגרי צצו): * אנשי חצר צשכח אחד מהן כו'. ודאי מתני' שצביטל להן רשות שהיה לו צחצר מיירי דאי לא צגיל אף צחצר אסורים לטלטל מצתיהן שהצתים לכל אחד ואחד הן והחצר רשות כולן וחלקו אסור עליהן ואשמעינן ר' אלעאי דהמנכטל רשות חצירו רשות ציתו נמי ציטל ונעשה אורח אצלן לפיכך אף ציתו מותר להן אצל הוא אסור להכניס ולהוציא מצתו לחצר ואף על פי שהוא מותר להכניס ולהוציא מפתח צתיהן לחצר דמתנן צפ' הדר (לקמן טו): ושלחן מותר לו ולהן כשאר כל אדם הנכנס לחצר חצירו ומותר לו להוציא מפתח חצירו לחצר דהא רשותא דמד הוא והכא נמי כיון (דצטל הוא דירתו) * מציתו * מיהא אסור הוא להוציא ולא אמרינן כיון דציטל להו רשות ציתו הו' ציתו צצתיהן דצשלמא מצתיהן אס' הוא מנכנס ומוציא איכא למימר כאינש צצלמא הוא אצל מציתו חוזר ומחזיק צרשותו הוא ואסור עליהם והן עליו דמתנן צפרק הדר [שם] מי שנתן רשותו והוציא צין צצוג צין צצוגי הרי זה אסור: והא טנן. לקמן צפרק הדר ציתו אסור להכניס ולהוציא לו ולהן ואמרין התם ציתו הוא לאסור להם הא חצירו לחצר חצירו ומותר לו לחצר צרשותו שולט צה ה"ד אי דלא ציטל חצירו אלא שריא ואוקימנא צצביטל רשות חצירו ולא ציטל רשות ציתו וקסבר המנכטל רשות חצירו רשות ציתו לא ציטל לפיכך חצר כולה היא וציתו מיוחדת לאסור להן ולהוציא מרשותו: צצתו

א' ג' יבנו הוא להפוך גמ' דילן דחדשה הוא ששנה ולבסוף הוקפס וישנה ושוקפה ולבסוף ישנה וי'ע. (ג) נחלה דטמן ז"ל אלא לנעשיתא וי'ע תיבות אלו נחשב החיות ז"ל לקמן ג' פירא דפי תורי, ועי' צנחן ע"פ פירא.

תורה אור השלם

1. כי אילן עצי אבותי לא ידעו בגנים סבילים הקמה ולא בגנים הקמה חכמים הקמה לזרע ולחיותיהם לא ידעו: רמיהו ד כב 2. ויהי ישעיהו לא יצא חצר התיכונה דובר יי הקה איליו לאמר:

מלכים ב כ ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא היו מחילה אמר ליה רב הונא: (ב) תוס' ד"ה מערב וכו' וכן לקמן. ר"י דף טו: (ג) בא"ר ודאי של רבים היתה ומכל מקום אי לא ככ"ל ומן חצית ולעיל נמי משמע וכו' עד ס' רבוא הוה גליין:

מוסף רש"י

ערסייתא ערסייתא. שטות שטות והו' מערבין כל העיר כאחת (דף טו). פירא דפי תורי. גומא גדולה שמנעיש שם גרעיין מתמים למאכל צתמה וכו' אומן גומות מצדילין צין הסכנות מתחת וכל צכונה היו מצואות הרצה ומעבדין יחד ולא היו מתקנין לה לחיים משום דער של רבים ונעשית שם יחד הו'א וכל חד וחד הו' שור להכניס (ססס). ביתו אסור להוציא ולהכניס לו ולהן. מציתו לחצר צין הוא צין שאר צני הצצר (לקמן טו).

רבינו חננאל

שליף שדחנו להנחו קרי, סבר צריך להקפך גדר בהא גיסא (לדירה אחורית) (אחורית לדירה). למחר בשבת אורבא רבינא לרבא עיר חדשה (א) מונין לה מיישיבתה, ואזי עיר חדשה, שישבה ולבסוף הוקפה (שמודדין לה מחומתה), ואזי היא ישנה [שמודדין לה מחומתה], שהוקפה ולבסוף מיישיבה, דכיון דחומה נעשית פגמים כל בינוין שבונין פגמים סמוכין על החומה שהיא מחיצה החיצונה. והאי כהוקף ולבסוף יבא דמי, דהא בינינא דאחרינן בהדין בוסתנא בתרא הכי סמיכי לא אגרו דבוטנטא, וכי עבד רב הונא קנה קנה פחות מג' בהחייא גיסא דהו' בה ורעים שפיר עבד, גיסא אחרינא לא צביא מחיצה דהא קיימי מחיצתה דבוטנטא דאזינו חומה לכל בינינא דמתבי לגואי כגון חומת העיר, ואישיק רבא. וסייעה רב פפא וא"ל אמאי